

Nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen op 15 maart 2023

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. op grond van de gewijzigde Kieswet bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen op 15 maart te kiezen voor centraal tellen van alle stemmen op donderdag 16 maart 2023;
2. dit centraal tellen te laten plaatsvinden in de Van Zantenhal in Nieuw-Vennep;
3. deze nota ter informatie te zenden aan de raad.

2. Samenvatting

De nieuwe Kieswet treedt per 1 januari 2023 in werking en geldt daarmee bij de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023 (PS/WS23). Daarbij is de vaststelling van de verkiezingsuitslagen veranderd.

Het doel is om middels een verplicht in te stellen Gemeentelijk Stembureau (GSB) tijdig, vóór de vaststelling van de uitslag, eventuele (tel)fouten te constateren en op een transparante en controleerbare wijze te corrigeren. In het kader hiervan kiezen wij ervoor om op donderdag 16 maart 2023 alle stemmen centraal te tellen door het GSB.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken

We willen door middel van het nieuw in te stellen GSB een zo transparant en correct mogelijk verloop van de verkiezingen realiseren, met een controleerbare en corrigeerbare telling en een betrouwbare uitslag. Om dit doel te bereiken biedt de aangepaste Kieswet twee opties.

Optie 1 Decentraal tellen

Op woensdagavond wordt ná sluiting van de stembureaus ter plekke een volledige telling van de stemmen gedaan. De voorlopige uitslag op partijniveau wordt in de avond bekendgemaakt. Vervolgens worden de processen-verbaal de volgende dag, op donderdag, gecontroleerd door het GSB. De processen-verbaal die onverklaarbare verschillen laten zien, worden door het GSB onderzocht. Zo nodig kan en mag er herteld worden. Deze manier van werken heeft een hoge mate van onvoorspelbaarheid en onplanbaarheid; in de praktijk zal op de donderdag zelf pas blijken in welke mate er onverklaarbare verschillen zijn en hoeveel stembureaus er een hertelling vergen. Waarbij daardoor ook nog steeds twijfel kan bestaan over de inhoud van stembussen met een wél verklaarbaar verschil. Het GSB zal de balans hierin moeten bepalen.

Optie 2 Centraal tellen

Op woensdagavond wordt ná sluiting van de stembureaus ter plekke alléén een telling op partijniveau gedaan. Deze voorlopige uitslag wordt in de avond bekendgemaakt. Daarna worden de stembussen met de stembiljetten weer afgesloten. Op donderdag worden alle stemmen van alle stembureaus centraal geteld, door het GSB.

Besluit

Wij besluiten voor optie twee te kiezen. We gaan op donderdag 16 maart 2023 centraal tellen, waarbij alle stemmen geteld worden op de dag ná de verkiezingen. Van de twee geboden opties is dit de meest transparante wijze om tot een correcte telling en uitslag komen. Het is controleerbaar en corrigeerbaar. Dit alles is ruim van tevoren te plannen en organiseren, zowel logistiek als qua personeel.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben tijdens de afgelopen Gemeenteraadverkiezingen van 2022 al gewerkt met deze methode van centraal tellen voor het tellen van de vervoegde bureaus. Dat gebeurde op woensdag overdag in de Van Zantenhal in Nieuw-Vennep, met zeer goed resultaat. Daarom stellen wij voor om de uitslagvaststelling van alle stembureaus op deze manier te organiseren.

Wat zijn de argumenten?

1. Zoals altijd is de voorlopige uitslag op partijniveau op woensdagavond bekend;

2. het tellen tot op partijniveau kost minder tijd. Daarna gaan de stemmen terug in de stembus en gaat de stembus weer op slot;
3. de stembureauleden zijn eerder klaar na een veelal lange en vermoeide zittingsdag. Dit voorkomt fouten en oververmoeidheid;
4. op donderdag tellen we met uitgeruste mensen;
5. het tellen is openbaar, transparant, corrigeerbaar en controleerbaar;
6. feitelijk is centraal tellen al een hertelling. Alle op partij gesorteerde stemmen worden immers nogmaals geteld, voordat over wordt gegaan naar telling op kandidaatniveau;
7. bij verschillen is de uitkomst van het centraal tellen leidend;
8. alle tellingen van zowel woensdagavond als donderdag worden vastgelegd en worden gepubliceerd. Onze inwoners kunnen precies nagaan hoe het proces is verlopen.

3.3 Wat mag het kosten?

De kosten voor de uitvoering van deze nota worden geraamd op € 30.000. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd: € 10.000 voor de huur van de centrale tellocatie (de Van Zantenhof in Nieuw-Vennep) en € 20.000 voor het presentiegeld voor de tellers van de stemmen. De kosten worden gedekt uit het in de Programmabegroting opgenomen budget van beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie) van programma Bestuur, samenleving en publiekscontact, taakveld 0.2. Voor deze nieuwe procedure trekt het Rijk voor alle gemeenten gezamenlijk € 3,3 miljoen extra uit. Het exacte bedrag voor onze gemeente wordt dit najaar verwacht. Afgeleid van het aantal kiesgerechtigden komt dit voor onze gemeente waarschijnlijk neer op ongeveer € 33.000 extra.

Wat zijn de financiële risico's?

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

Het college van Burgemeester en Wethouders is verantwoordelijk voor de organisatie van de verkiezingen, zoals vastgelegd in de Kieswet en het Kiesbesluit.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?

3.6 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

4. Ondertekening

*Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,
Michiel Ruis*

*de burgemeester,
Marianne Schuurmans-Wijdeven*